

3. Про оперативно-розшукову діяльність: Закон України від 18 лютого 1992 року // ВВРУ. – 1992. – № 22. – Ст.303.

4. Про організаційно-правові основи боротьби з організованою злочинністю: Закон України від 30 червня 1993 року // ВВРУ. – 1993. – № 35. – Ст. 358.

5. Про затвердження Інструкції з організації взаємодії органів досудового розслідування з іншими органами та підрозділами Національної поліції України в запобіганні кримінальним правопорушенням, їх виявленні та розслідуванні. Наказ МВС України № 575 07.07. 2017 року.

6. Про затвердження Інструкції «Про організацію проведення негласних слідчих (розшукових) дій та використання їх результатів у кримінальному провадженні»: Спільний наказ ГПУ, МВС, СБУ, Міністерство фінансів, ДПС, Міністерство юстиції № 114/1042/516/1199/936/1687/5 від 16.11.2012 року.

Павленко Наталія Григорівна,

провідний науковий співробітник відділу організації наукової діяльності та захисту прав інтелектуальної власності Національної академії внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, старший науковий співробітник

СТВОРЕННЯ ВИЩОГО АНТИКОРУПЦІЙНОГО СУДУ ЯК СКЛАДОВА АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ

Створення суду, який би спеціалізувався на розгляді корупційних злочинів, стало черговим важливим етапом реалізації антикорупційної політики в Україні.

До його створення призвели вкрай низька ефективність наявної правоохоронної системи загалом та судової зокрема, відсутність довіри суспільства до інституцій, що мають боротись з корупцією, а особливо до судів.

У свій час за створення в Україні антикорупційного суду висловилися Венеціанська комісія, Міжнародний валютний фонд, Світовий банк, Transparency International, численні вітчизняні громадські організації.

Після створення Національного антикорупційного бюро України та Спеціалізованої антикорупційної прокуратури останні стикнулися з випадками тяганини при розгляді відповідних кримінальних проваджень у судах. Наприклад, справа судді з Одеської області, котрий відкрив вогонь з вогнепальної зброї по детективах НАБУ, слухається в суді вже понад рік, за цей час змінилося три колеги суддів, і врешті чергова колегія прийняла рішення про розгляд справи спочатку [1].

Одним з аргументів створення спеціалізованого антикорупційного суду якраз і називалося зменшення часу судового розгляду корупційних справ.

Також як підставу створення спеціалізованого суду називали необхідність зменшення обсягу навантаження на суддів, що розглядатимуть корупційні справи, а також підвищення їх професійної спеціалізації.

7 червня 2018 року Закон України «Про Вищий антикорупційний суд» було прийнято. До його підсудності віднесено як корупційні злочини, так і злочини у сфері господарської діяльності (зокрема, пов'язані з відмиванням доходів отриманих злочинним шляхом), а також декларування посадовцями недостовірної інформації.

Закон передбачив право на зайняття посади судді Вищого антикорупційного суду не лише діючим суддям (котрі повинні мати стаж роботи на посаді судді не менше п'яти років), але й науковцям (вимога – науковий ступінь у сфері права та стаж наукової роботи у сфері права щонайменше сім років) та адвокатам (вимога – досвід професійної діяльності, у тому числі щодо здійснення представництва в суді та/або захисту від кримінального обвинувачення щонайменше сім років).

Законодавцем було встановлено спеціальні обмеження для кандидатів у судді Вищого антикорупційного суду, які мали на меті гарантування його політичної незалежності, нейтральності та безсторонності. Так, до складу суду не можуть бути обраними особи, котрі працювали в правоохоронних та антикорупційних органах, займалися політичною діяльністю (зокрема обіймали політичні посади чи мали представницький мандат), стосовно яких є відомості про вчинення корупційних правопорушень або умисного злочину.

Варто виокремити новелу в українському законодавстві, оскільки вперше для створення державної інституції створюється допоміжний орган з числа іноземних громадян – Громадську раду міжнародних експертів.

До повноважень Громадської ради міжнародних експертів відносяться: збирання, перевірка та аналіз інформації щодо кандидатів на посади суддів Вищого антикорупційного суду; надання Вищій кваліфікаційній комісії суддів України інформації щодо цих кандидатів; фактичне право вето при розгляді кандидатур кандидатів, оскільки неголосування трьох з шести членів ГРМЕ за кандидата на посаду судді антикорупційного суду означає припинення його участі в конкурсі.

На даний момент склад Громадської ради міжнародних експертів вже сформовано – до її складу обрано наступних осіб: суддя Верховного суду Литви Аурелійус Гутаускас, суддя Суду королівської лави у провінції Саскачеван (Канада) Тед Зажечни, экс-голова першої секції Європейського суду з прав людини Мір'яна Лазарова-Трайковська (Македонія), суддя Апеляційного суду Великої Британії у відставці сер Ентоні Хупер, британський прокурор у відставці Лорна Харріс та

колишній заступник державного прокурора з розслідування особливо важливих економічних злочинів з Данії Флемінг Денкер.

Законом встановлено додаткові способи перевірки доброчесності суддів Вищого антикорупційного суду, до яких зокрема відносяться: моніторинг способу життя суддів Вищого антикорупційного суду та членів їхніх сімей на вимогу Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, Вищої ради правосуддя, Громадської ради доброчесності, а також на підставі інформації, отриманої від фізичних та юридичних осіб, із засобів масової інформації та інших відкритих джерел інформації, що містить відомості про невідповідність рівня життя суб'єктів декларування задекларованим ними майну і доходам.

Станом на сьогоднішній день конкурс до складу Вищого антикорупційного суду вийшов на фінішну пряму – кандидати склали тести з питань законодавства, виконали практичне завдання по написанню судового рішення та очікують етапу співбесід з членами Вищої кваліфікаційної комісії суддів України та Громадської ради міжнародних експертів.

Підсумовуючи сказане, можна дійти висновку, що в Україні створено оптимальний варіант спеціалізованого антикорупційного суду з вдосконаленим механізмом відбору суддів, що є судом першої інстанції з виключною компетенцією щодо корупційних справ.

Список використаних джерел

1. Що змінить поява Антикорупційного суду? [Електронний ресурс] Режим доступу: <https://www.radiosvoboda.org/a/details/28872279.html>.

Панова Оксана Олександрівна,

доцент кафедри адміністративної діяльності поліції Харківського національного університету внутрішніх справ, кандидат юридичних наук, доцент

ОСОБЛИВОСТІ УЧАСТІ ГРОМАДСЬКОСТІ В ПРОЦЕСІ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Одним з найбільш небезпечних та негативних явищ суспільства є корупція, адже вона загрожує не лише національній безпеці країни, а й породжує правовий нігілізм серед населення, створюючи атмосферу безкарності та неможливості захиститися правовими засобами.

Проте слід відмітити, що Конституція України закріпила, що єдиним джерелом влади в Україні є народ, він здійснює владу безпосередньо і через органи державної влади та органи місцевого самоврядування [4]. Отже, громадськість має можливість, в рамках визначених законом, самостійно або у співпраці з іншими громадянами, громадським організаціями, чи державними органами влади,